

नहर्षयेत्तुल्येत् असंमूढःसेवायांएकाग्रः ॥ ३८ ॥ राजातदाश्रिताश्चस्तोतव्याएवेत्याह राजानमिति संवर्तयतीतिपाठेऽनुसरति तिष्ठतेप्रकाशते ॥ ३९ ॥ ननिर्वदतिननिंदति दंडितोप्यमात्यःपुनरभ्युदयका
मोराजानंननिंदेदित्यर्थः ॥ ४० ॥ योराज्ञोविषयेभवेत्तेशेवसेत् योवाराज्ञोपजीवीसराज्ञोगुणवादीस्यादितिसंबंधः ॥ ४१ ॥ बलाद्धठात्भोक्तुंकुटिलीकर्तुंयेनकेनचिद्व्याजेनलोकान्दंडयेतिशिक्षयन्यः
प्रार्थयेत्सराज्ञःप्रियोपिबहुजनविरोधात्चिरंस्थानंपदंनतिष्ठेत्नाधितिष्ठेत् अवश्यंपदच्युतोभवेदित्यर्थः भोक्तुमितिभुजकौटिल्येइत्यस्यरूपं ॥ ४२ ॥ श्रेयइति राज्ञःसकाशादात्मनःस्वस्यश्रेयोधनमानादि
लाभंदृष्ट्वापरंअन्यंसदासर्वदाराज्ञासाद्धनसंवदेन्नसंवादयेत् किंतुमहाराजोनभवादृशान्मंत्रेलक्षयतीत्येवलोकेपरंदर्शयेत् योग्यभूमिषुयुद्धेपरराष्ट्रिकैःसहसंलापेवाराजानंविशेषयेत्सराज्ञोपेक्षयास्वीयंशौर्ययौ

लाभेनहर्षयेद्यस्तुनव्यथेद्योऽवमानितः ॥ असंमूढश्चयोनित्यंसराजवसतिंवसेत् ॥ ३८ ॥ राजानंराजपुत्रंवासंवर्णयतियःसदा ॥ अमात्यःपंडितोभूत्वासचिरं
तिष्ठतेप्रियः ॥ ३९ ॥ प्रगृहीतश्चयोऽमात्योनिगृहीतस्त्वकारणैः ॥ ननिर्वदतिराजानंलभतेसंपदंपुनः ॥ ४० ॥ प्रत्यक्षंचपरोक्षंचगुणवादीविचक्षणः ॥ उपजीवी
भवेद्राज्ञोविषयेयोपिवाभवेत् ॥ ४१ ॥ अमात्योहिबलाद्धोक्तुंराजानंप्रार्थयेतयः ॥ नसतिष्ठेच्चिरंस्थानंगच्छेच्चप्राणसंशयः ॥ ४२ ॥ श्रेयःसदात्मनोदृष्ट्वापरंराज्ञा
नसंवदेत् ॥ विशेषयेच्चराजानंयोग्यभूमिषुसर्वदा ॥ ४३ ॥ अम्लानोबलवान्शूरश्छायेवानुगतःसदा ॥ सत्यवादीमृदुर्दातःसराजवसतिंवसेत् ॥ ४४ ॥ अन्य
स्मिन्प्रेष्यमाणेतुपुरस्ताद्यःसमुत्पतेत् ॥ अहंकिंकरवाणीतिसराजवसतिंवसेत् ॥ ४५ ॥ आंतरेचैववात्येचराज्ञायश्चाथसर्वदा ॥ आदिष्टोनैवकंपेतसराजवसतिं
वसेत् ॥ ४६ ॥ योवैगृहेभ्यःप्रवसन्प्रियाणांनानुसंस्मरेत् ॥ दुःखेनसुखमन्विच्छेत्सराजवसतिंवसेत् ॥ ४७ ॥ समवेषंनकुर्वीतनोचैःसन्निहितोवसेत् ॥ नमंत्रं
बहुधाकुर्यादेवंराज्ञःप्रियोभवेत् ॥ ४८ ॥ नकर्मणिनियुक्तःसन्धनंकिंचिदपिस्पृशेत् ॥ प्राप्नोतिहिहरन्द्रव्यंबंधनंयदिवावधं ॥ ४९ ॥ यानंवस्त्रमलंकारंयच्चान्य
त्संप्रयच्छति ॥ तदेवधारयेन्नित्यमेवंप्रियतरोभवेत् ॥ ५० ॥

नित्युरः दांतोजितेंद्रियःसुशिक्षितोवा ॥ ४४ ॥ अन्यस्मिन्पुंसिकस्यचित्कार्यस्यार्थेप्रेष्यमाणेएहिइदंकुर्वित्युच्यमानेसतियस्तदागमनात्पूर्वसमुत्पतेत्तत्कार्यंकर्तुंसशीघ्रकारीराजवसतिंवसेत् ॥ ४५ ॥ आंतरे
धनदारसंरक्षणादौ बाह्येसामंतजयेआदिष्टआज्ञाप्नोतैवकंपेतनैवसंशयंभयंवाकुर्यात् अनिःसंशयोऽनिर्भयश्चतत्कार्यंकुर्यादेवेत्यर्थः ॥ ४६ ॥ प्रियाणांप्रियाणिस्त्रीपुत्रान्नपानादिसुखानि दुःखेनप्रवासादि
ना ॥ ४७ ॥ समवेषंवस्त्रालंकारादिकंराज्ञासमानंनकुर्यात् उच्चैःअतिशयेन बहुधाबहुप्रकारंनकुर्यात्नभिद्यादित्यर्थः ॥ ४८ ॥ धनंउत्कोचादिनाप्राप्तंकिंचिदपिअत्यल्पमपिनस्पृशेत् ॥ ४९ ॥ यत्संप्रय
च्छतिराजातदेवराजदत्तंयानादिकंधारयेत्तुतदप्यस्मैदद्यादित्यर्थः ॥ ५० ॥

क्तिकत्वंवाऽधिकंदर्शयेत् तेनराजाप्रीयतइतिभावः ॥ ४३ ॥ अम्लानःउत्साही बलवान्धीबलयुक्तः मृदुःअ
न्यस्मिन्पुंसिकस्यचित्कार्यस्यार्थेप्रेष्यमाणेएहिइदंकुर्वित्युच्यमानेसतियस्तदागमनात्पूर्वसमुत्पतेत्तत्कार्यंकर्तुंसशीघ्रकारीराजवसतिंवसेत् ॥ ४५ ॥ आंतरे
धनदारसंरक्षणादौ बाह्येसामंतजयेआदिष्टआज्ञाप्नोतैवकंपेतनैवसंशयंभयंवाकुर्यात् अनिःसंशयोऽनिर्भयश्चतत्कार्यंकुर्यादेवेत्यर्थः ॥ ४६ ॥ प्रियाणांप्रियाणिस्त्रीपुत्रान्नपानादिसुखानि दुःखेनप्रवासादि
ना ॥ ४७ ॥ समवेषंवस्त्रालंकारादिकंराज्ञासमानंनकुर्यात् उच्चैःअतिशयेन बहुधाबहुप्रकारंनकुर्यात्नभिद्यादित्यर्थः ॥ ४८ ॥ धनंउत्कोचादिनाप्राप्तंकिंचिदपिअत्यल्पमपिनस्पृशेत् ॥ ४९ ॥ यत्संप्रय
च्छतिराजातदेवराजदत्तंयानादिकंधारयेत्तुतदप्यस्मैदद्यादित्यर्थः ॥ ५० ॥